

Sygn. akt VIII Gz 137/16 , 138/16 , 139/16

POSTANOWIENIE

Dnia 27 września 2016 r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VIII Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący : SSO Wojciech Wołoszyk

Sędziowie : SSO Elżbieta Kala

SSR del. Artur Fornal

po rozpoznaniu w dniu 27 września 2016 r. w Bydgoszczy na posiedzeniu niejawnym

sprawy upadłościowej J. Ż. nieprowadzącego działalności gospodarczej

na skutek zażaleń wierzycieli : J. P. , M. P. oraz (...) w G. (...)

na postanowienie Sądu Rejonowego w Bydgoszczy z dnia 15 czerwca 2016 r. , sygn. akt XV GUp 94/15 w przedmiocie ustalenia planu spłaty wierzycieli

postanawia:

1. zmienić zaskarżone postanowienie w pkt II w ten tylko sposób , że ustalić , iż upadły będzie uiszczal raty miesięczne , o których mowa w pkt II postanowienia przez okres 18 (osiemnastu) miesięcy począwszy od miesiąca następnego po uprawomocnieniu się postanowienia ,
2. w pozostałej części oddalić zażalenia.

Elżbieta Kala Wojciech Wołoszyk Artur Fornal

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 czerwca 2016 r. Sąd Rejonowy w Bydgoszczy , w postępowaniu upadłościowym J. Ż. nieprowadzącego działalności gospodarczej , określił plan spłaty wierzycieli upadłego w ten sposób, że spłata zobowiązań będzie następować miesięcznie do kwoty 700 zł przez okres 12 miesięcy i umorzył pozostałe zobowiązania upadłego. Sąd Rejonowy ustalił , iż w postępowaniu upadłościowym uznano należności 13 wierzycieli, z tego w kategorii IV uznano kwotę 62.303,10 zł a w kategorii V - 693,61 zł. W toku postępowania nie zostały pokryte koszty postępowania. Upadły jest emerytem w podeszłym wieku (85 lat), osiąga miesięczny dochód z tego tytułu w kwocie 2.778,00 zł brutto. Upadły mieszka wraz z małżonką w mieszkaniu należącym do ich syna oraz synowej. Upadły określił wysokość miesięcznych wydatków obejmujących koszty utrzymania na kwotę 2.230,00 zł. Wskazał, iż w skład tych kosztów wchodzi: opłaty za gaz (350 - 800 zł); opłaty za energię elektryczną (190-260 zł); koszty wspólnoty (500 -700 zł), leki dla upadłego (60 - 70 zł; upadły posiada liczne schorzenia); leki dla żony upadłego (300 - 400 zł).

Sąd Rejonowy zważył, iż zgodnie z art. 491¹⁴ ust. 1 ustawy z 28 lutego 2003 r. - Prawo upadłościowe (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r. poz. 233; dalej jako: p.u.), sąd ustala plan spłaty wierzycieli albo w przypadkach, o których mowa w art. 491¹⁶, umarza zobowiązania upadłego bez ustalenia planu spłaty wierzycieli. W postanowieniu o ustaleniu planu spłaty wierzycieli upadłego sąd określa, w jakim zakresie i w jakim czasie, nie dłuższym niż trzydzieści sześć miesięcy, upadły jest obowiązany spłacać zobowiązania uznane na liście wierzytelności, niewykonane w toku

postępowania na podstawie planów podziału, oraz jaka część zobowiązań upadłego powstałych przed dniem ogłoszenia upadłości zostanie umorzona po wykonaniu planu spłaty (art. 491¹⁵ ust. 1 p.u.). W myśl art. 491¹⁵ ust. 4 p.u. sąd nie jest związany stanowiskiem upadłego co do treści planu spłaty wierzycieli i może ustalić warunki spłaty bardziej korzystne dla wierzycieli, jeżeli pozwalają na to możliwości zarobkowe upadłego, konieczność utrzymania upadłego i osób pozostających na jego utrzymaniu, w tym ich potrzeby mieszkaniowe, wysokość niezaspokojonych wierzytelności i realność ich zaspokojenia w przyszłości.

Koszty postępowania upadłościowego na łączną kwotę 2.990,15 zł nie były zaspokajane w toku postępowania, zgodnie z art. 491¹⁵ ust. 2 p.u. należało je zatem uwzględnić w planie spłaty w pełnej wysokości na czas odpowiadający wykonaniu planu spłaty. W toku postępowania nie zaspokojono żadnych wierzytelności stąd planem spłaty objęto wszystkie wierzytelności. Uwzględniając konieczność ponoszenia przez upadłego kosztów bieżącego utrzymania, w tym także doliczając także niezbędne koszty wyżywienia upadłego, sąd uznał, iż brak możliwości zarobkowych upadłego uzasadniają tezę, że może on, zarówno teraz, jak i w przyszłości, przeznaczyć na zaspokojenie wierzycieli kwotę 700 zł miesięcznie. Ustalenie kwoty spłat na takim poziomie uprawnia do stwierdzenia, iż plan spłat jest możliwy do wykonania przez upadłego. Sąd brał pod uwagę wiek upadłego - 85 lat, a także, iż jest człowiekiem schorowanym, wymagającym stałego leczenia farmakologicznego, a także wymagającym zabiegów rehabilitacyjnych. Powyższe okoliczności zdrowotne a także podeszły wiek upadłego świadczą o braku możliwości podjęcia dodatkowej pracy pozwalającej zwiększenie miesięcznych wpływów. Ponadto konieczność ponoszenia stałych niezbędnych kosztów miesięcznego utrzymania, w tym zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych swoich i bardzo schorowanej małżonki, konieczność partycypowania upadłego w zakupie leków dla małżonki powoduje, iż Sąd nie mógł określić miesięcznej raty planu spłaty upadłego ponad kwotę 700 zł. Ustalając określoną w sentencji niniejszego postanowienia kwotę miesięcznej spłaty Sąd brał także pod uwagę zasady słuszności oraz względy humanitarne, a ponadto wysokość niezaspokojonych wierzytelności i w szczególności realność ich zaspokojenia w przyszłości. Nadmierne obciążenie upadłego spłatami mogłoby skutkować tym, że zaprzestałby on realizacji planu spłat, co doprowadziłoby do umorzenia postępowania upadłościowego (art. 491¹⁰ ust. 2 p.u.), niwecząc tym samym cele postępowania. Mając na uwadze powyższe okoliczności, sąd ustalił plan spłat, na podstawie, którego upadły przeznaczy na spłatę swoich zobowiązań miesięcznie kwotę 700 zł. Określono, iż powyższa kwota zostanie podzielona między wierzycieli proporcjonalnie do wysokości przysługujących im wierzytelności, z tym wyjątkiem, że należności Skarbu Państwa wynikające z niepokrytych kosztów postępowania korzystają z pierwszeństwa określonego w art. 491¹⁵ ust. 2 p.u. Czas wykonywania planu spłat określono na okres dwunastu miesięcy, zgodnie z wnioskiem upadłego i syndyka, bowiem wzięto pod uwagę możliwości spłaty upadłego, jego wiek oraz stan zdrowia, a także kwoty niezaspokojonych w toku postępowania wierzytelności. W związku z powyższym, na podstawie art. 491¹⁴ ust. 1 i 2 p.u. orzeczono jak w pkt 1 i 2 sentencji postanowienia. W pkt 3, zgodnie z art. 491¹⁵ ust. 1 p.u., sąd określił, że po wykonaniu planu spłaty zobowiązania, które zgodnie z treścią planu spłaty nie zostały zaspokojone, zostaną umorzone.

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone przez wierzycieli: J. P., M. P. którzy wnieśli o zmianę postanowienia w pkt II poprzez ustalenie planu spłaty wierzycieli upadłego w ten sposób, że upadły przeznaczy na zaspokojenie swoich wierzycieli łączną kwotę 1.400 zł miesięcznie, uiszczając raty miesięczne do ostatniego dnia każdego miesiąca przez okres 36 miesięcy począwszy od miesiąca następnego po uprawomocnieniu się niniejszego postanowienia oraz poprzez uchylenie w całości pkt III, ewentualnie o uchylenie postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania. Zdaniem tych dwojga wierzycieli upadły uzyskuje miesięczne dochody, w postaci emerytury w wysokości 2.783,43 zł, jak również pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym z żoną, która również uzyskuje miesięcznie dochody w postaci emerytury w wysokości 1.785,84 zł. Łączny dochód małżonków wynosi zatem 4.569,27 zł. Syndyk ustalił, że upadły wraz z żoną mieszkają w mieszkaniu swojego syna i jego małżonki. Przyjmując hipotetycznie, że koszty utrzymania wskazane przez upadłego, które z racji tego, że w mieszkaniu, które zajmuje upadły mieszkają 4 osoby winny być dzielone przez 4, są kosztami prawidłowo wskazanymi, to i tak po ich odjęciu upadłemu pozostaje nadwyżka w kwocie 3.250 zł. Nawet jeżeli od przedmiotowej kwoty odliczymy dodatkowo koszty jedzenia, środków higieny, ubioru w kwocie 1.500 zł to i tak w dalszym ciągu wolna do zagospodarowania

pozostaje kwota 1.750 zł. W związku z powyższym zaznaczyć należy, że pozostała nadwyżka dochodów upadłego i jego żony pozwala na zaspokojenie praktycznie w pełnej wysokości wszystkich wierzycieli w przeciągu kolejnych 36 miesięcy, co uzasadnia ustalenie planu spłaty w większej niż określona zaskarżonym postanowieniem, łącznej kwoty przeznaczonej na spłatę wierzycieli. Sąd wydając postanowienie o ustaleniu planu spłaty w sposób nieprawidłowy przede wszystkim ustalił konieczne koszty utrzymania upadłego, a dodatkowo również pominął całkowicie dwie kolejne przesłanki, którymi winien był się kierować wydając przedmiotowe postanowienie, a mianowicie: wysokość niezaspokojonych wierzycieli oraz realność ich zaspokojenia. W niniejszej sprawie natomiast Sąd dopuścił do sytuacji w której, przy względnie dobrych możliwościach zarobkowych upadłego, wszyscy wierzyciele mają zostać zaspokojeni wyłącznie w wysokości 8.400 zł, co stanowi raptem 13,4% ogólnej sumy zobowiązań upadłego. Także okres na jaki został ustalony plan spłaty jest zdecydowanie za krótki i nieadekwatny do wysokości posiadanych przez upadłego zobowiązań. Zgodnie z art. 491¹⁵ ust. 1 ustawy prawo upadłościowe plan spłaty określa się w okresie nie dłuższym niż 36 miesięcy. Skrócenie przedmiotowego okresu powinno mieć charakter wyjątkowy i przybierać raczej formę wyjątku od reguły w sytuacji, kiedy zachodzą szczególnie niekorzystne dla upadłego okoliczności. Z taką sytuacją nie mamy do czynienia w przedmiotowej sprawie. Upadły oraz jego małżonka otrzymują już od kilku lat stałe dochody w postaci emerytury, a ponadto ich stan zdrowia, zgodnie z wyjaśnieniami upadłego, już od kilku lat jest taki sam, a zatem również i koszty jakie ponoszą są w tym zakresie są praktycznie niezmiennie. Wobec powyższego ustalenie planu spłaty na czas krótszy niż 3 lata nie znajduje uzasadnienia. Takiemu postępowaniu Sądu sprzeciwia się również treść art. 2 ust. 2 ustawy prawo upadłościowe zgodnie, z którym postępowanie upadłościowe wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej, jeżeli jest to możliwe, to należy prowadzić tak, aby zaspokoić wierzycieli w jak najwyższym stopniu. W dalszej kolejności za niezasadne należy uznać rozstrzygnięcie Sądu w zakresie umorzenia pozostałej części zobowiązań upadłego po zrealizowaniu przez niego ustalonego planu spłaty. Sąd z uwagi na tak niskie zaspokojenie wierzycieli po ewentualnym wykonaniu spłat winien był w ogóle nie wydawać postanowienia o umorzeniu pozostałych należności, pozostawiając wierzycielom możliwość dalszego wyegzekwowania należnych im kwot.

Z kolei wierzyciel (...), zaskarżając postanowienie wniósł o jego zmianę poprzez ustalenie miesięcznej kwoty spłaty w wysokości 1.115 zł przez okres 36 miesięcy. Zdaniem tego wierzyciela Sąd I instancji błędnie ustalił kwotę wydatków miesięcznych upadłego, które określił w zakresie od kwoty minimalnej 1400 zł do kwoty maksymalnej 2.230 zł. Upadły zamieszkuje wraz z małżonką, więc koszty opłaty za gaz, za energię elektryczną i koszty wspólnoty powinny być pokryte przez upadłego w połowie, jako oczywiście nieuzasadnione jest przyjęcie kosztów opłaty za energię elektryczną w kwocie 800 zł. Sąd I instancji przyjął kwotę miesięcznej spłaty w wysokości 700 zł (tj. wynagrodzenie 2778 zł - 2230 zł wydatków = 548 zł + 152 zł). Nie negując wydatków na leki 60-70 zł i 300-400 zł, przy przyjęciu średniej wydatków - 1815 zł (Sąd I instancji przyjął maksymalne wydatki), zdaniem Wierzyciela miesięczna kwota spłaty wynosiłaby 1.115 zł (2778 zł - 1815 zł = 963 zł + 152 zł). Ujęcie w planie spłaty kwoty 1.115 zł przez okres 36 miesięcy nie przekracza możliwości finansowych upadłego, albowiem nie zwiększą się jego miesięczne obciążenia, a jedynie wydłużony zostanie okres regulowania rat. Wydłużenie okresu spłaty na maksymalny, dopuszczalny ustawą prawo upadłościowe i naprawcze (art. 491¹⁵ ust. 1) okres spłaty jest uzasadnione rozmiarem zgłoszonych wierzycieli.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Zażalenia wierzycieli okazały się tylko częściowo uzasadnione.

Należy wskazać, iż w myśl art. 491¹⁵ ust. 4 p.u. sąd nie jest związany stanowiskiem upadłego co do treści planu spłaty wierzycieli i może ustalić warunki spłaty bardziej korzystne dla wierzycieli, jeżeli pozwalają na to możliwości zarobkowe upadłego, konieczność utrzymania upadłego i osób pozostających na jego utrzymaniu, w tym ich potrzeby mieszkaniowe, wysokość niezaspokojonych wierzycieli i realność ich zaspokojenia w przyszłości. Nie ulega kwestii, iż możliwości zarobkowe upadłego ograniczają się wyłącznie – biorąc pod uwagę jego wiek i stan zdrowia – do uzyskiwanego przezeń świadczenia emerytalnego, które wynosi niecałe 2.800 zł brutto, tj. około 2.300 zł netto miesięcznie. Z powyższego przepisu jednoznacznie wynika, iż sąd może wziąć pod uwagę tylko możliwości zarobkowe upadłego a nie innych osób. Nieuprawnione jest zatem doliczanie do dochodów upadłego świadczeń otrzymywanych

przez jego żonę. Jak wynika z kolei z zeznań upadłego (por. nagranie przebiegu rozprawy na k. 86 akt) , ponosi on wraz z żoną wszystkie koszty utrzymania związane z mieszkaniem , gdzie nie zamieszkują inni członkowie rodziny. Nie można zatem , jak chcieliby wierzyciele , owych wydatków dzielić na 4 osoby a na tylko na 2 czyli upadłego i jego żonę. Oznacza to , iż upadły musi ponosić koszty z tego tytułu rzędu co najmniej 1.000 zł miesięcznie. Po odjęciu zatem kwoty 700 zł miesięcznie przeznaczonej na spłatę wierzycieli , upadłemu zostaje zaledwie 600 zł na inne wydatki. Sam upadły wspominał , iż często brakuje pieniędzy na żywność. Nie ma zatem możliwości aby upadły dokonywał spłat w miesięcznej wysokości wyższej niż to przewiduje plan spłaty.

Sąd upadłościowy natomiast błędnie uznał , iż plan spłaty upadły może wykonywać jedynie przez okres 12 miesięcy. Sąd odwoławczy , biorąc pod uwagę w szczególności iż upadły jak na swój wiek cieszy się stosunkowo dobrym zdrowiem a koszty jego leczenia obecnie nie rosną i pozostają na dość niskim poziomie , uznał , iż jest on w stanie dokonywać spłat na rzecz wierzycieli przez dłuższy okres a mianowicie przez 18 miesięcy. Jest to połowa maksymalnego okresu przewidzianego przez art. 419¹⁵ ust. 1 p.u. Wierzyciele otrzymają w takiej sytuacji kwotę o 1/3 wyższą a mianowicie 12.600 zł i zostaną zaspokojeni w około 20 %. Należy bowiem brać pod uwagę , że zgodnie z art. 2 ust. 2 Prawa upadłościowego , postępowanie wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej należy prowadzić tak, aby umożliwić umorzenie zobowiązań upadłego niewykonanych w postępowaniu upadłościowym, a jeśli jest to możliwe - zaspokoić roszczenia wierzycieli w jak najwyższym stopniu. Tak więc Sąd winien brać pod uwagę nie tylko interesy upadłego lecz również wierzycieli , którzy w oczywisty sposób są zainteresowani w możliwie maksymalnym zaspokojeniu. W związku z powyższym w tym zakresie zaskarżone postanowienie należało zmienić poprzez wydłużenie okresu spłaty wierzycieli do 18 miesięcy.

Prawidłowo zaś sąd upadłościowy , w oparciu o art. 491¹⁵ ust. 1 p.u. , umorzył pozostałe zobowiązania upadłego , gdyż okoliczności wskazane wyżej dają podstawę do stwierdzenia , iż nie jest on w stanie spłacić wierzycieli w wyższym stopniu. Należy mieć na względzie , iż w toku postępowania upadłościowego nie doszło do zaspokojenia wierzycieli. Zgodnie zaś z art. 2 ust. 2 p.u. podstawowym celem postępowania wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej , jest doprowadzenie do umorzenia zobowiązań upadłego niewykonanych w toku postępowania. Nie zachodziła zatem podstawa do uchylecia pkt III zaskarżonego postanowienia.

W związku z powyższym orzeczono jak wyżej na podstawie art. 385 kpc oraz art. 386 § 1 kpc w zw. z art. 397 § 2 kpc.

Elżbieta Kala Wojciech Wołoszyk Artur Fornal